

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลสามัคคี อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์ ครั้งนี้ เป็นการศึกษาโดยใช้วิธีศึกษาเชิงสำรวจ (Survey research) และวิธีการเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งผู้ศึกษาได้กำหนดแนวทางในการดำเนินการศึกษา โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษา
2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนที่เป็นตัวแทนประชามหมู่บ้าน ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสามัคคี อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 275 คน ซึ่งเป็นการศึกษาจากประชากรทั้งหมด (กองราชการส่วนตำบล. 2543 : 20 - 22)

ประชามหมู่บ้านประกอบด้วย

1. ตัวแทนฝ่ายบริหาร ได้แก่
  - 1.1 กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน
  - 1.2 สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในหมู่บ้าน
  - 1.3 กรรมการหมู่บ้าน 3 คน
2. ตัวแทนฝ่ายกลุ่มประชาชน ได้แก่
  - 2.1 ผู้แทนกลุ่มอาชีพทุกกลุ่ม
  - 2.2 ผู้แทนกลุ่มเกษตรกร
  - 2.3 เกษตรกรก้าวหน้า
  - 2.4 ประชาชนหมู่บ้าน

- 2.5 ผู้แทนกลุ่มแม่บ้าน
- 2.6 พระที่ชาวบ้านศรัทธา
- 2.7 ครูโรงเรียนในหมู่บ้าน 1 คน
- 2.8 อาสาสมัครประชาสงเคราะห์อาสาพัฒนาหมู่บ้าน
- 2.9 องค์กรพัฒนาเอกชน
- 2.10 ฯลฯ

รวมแล้วให้ได้จำนวนสมาชิกประชาคมหมู่บ้านจำนวน ร้อยละ 5-10 ของจำนวนประชากรในหมู่บ้าน โดยมีการเลือกประธาน และเลขานุการประชาคมหมู่บ้านอย่างละ 1 ตำแหน่ง จากผู้แทนฝ่ายกลุ่มประชาชน ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 จำนวนประชากรที่ใช้ในการศึกษา

หมู่ที่	รายชื่อหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสามัคคี อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์	จำนวนประชากร (คน)
1	บ้าน โนนสามัคคี	26
2	บ้าน โศกสำราญ	19
3	บ้านนาเรียง	23
4	บ้านนาเรียง	24
5	บ้านเหล่าเชียง	17
6	บ้าน โนนเสียว	14
7	บ้าน โศกสำเรียง	14
8	บ้าน โนนศรีสวัสดิ์	11
9	บ้านนาเรียง	24
10	บ้านนาเรียง	19
11	บ้านทรัพย์เจริญ	19
12	บ้านนาเรียง	26
13	บ้านนาคำ	12
14	บ้านคำไผ่	14

ตารางที่ 2 (ต่อ)

หมู่ที่	รายชื่อหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสามัคคี อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์	จำนวนประชากร (คน)
15	บ้าน โลกสำเร็จ	13
รวม		275

ที่มา : บัญชีรายชื่อผู้ได้รับคัดเลือกจากที่ประชุมหมู่บ้านให้เป็นตัวแทนของประชากร ปี 2553

จากตารางที่ 2 ผู้ศึกษานำมาอธิบายเพิ่มเติมจากการเก็บรวบรวมข้อมูลลักษณะส่วนบุคคลของประชากรหมู่บ้านจำนวน 275 คน จากแบบสอบถามการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสามัคคี ดังนี้

ด้านอายุ

อายุ	ความถี่ (คน)	ร้อยละ
18 - 25 ปี	9	3.27
26 - 35 ปี	36	13.10
36 - 45 ปี	92	33.45
46 - 59 ปี	94	34.18
60 ปี ขึ้นไป	44	16.00
รวม	275	100

พบว่า ประชากรหมู่บ้านส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 46 - 59 ปี จำนวน 94 คน (คิดเป็นร้อยละ 34.18) รองลงมาได้แก่ ช่วงอายุระหว่าง 36 - 45 ปี จำนวน 92 คน (คิดเป็นร้อยละ 33.45) ถัดมาช่วงอายุ 60 ปี ขึ้นไป จำนวน 44 คน (คิดเป็นร้อยละ 16) ถัดมาช่วงอายุระหว่าง 26 - 35 ปี จำนวน 36 คน (คิดเป็นร้อยละ 13.10) และสุดท้ายช่วงอายุระหว่าง 18 - 25 ปี จำนวน 9 คน (คิดเป็นร้อยละ 3.27) ตามลำดับ

ด้านระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	ความถี่ (คน)	ร้อยละ
ไม่เกินประถมศึกษาหรือเทียบเท่า (ป.6)	185	67.26
มัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า (ม. 3 หรือ ม.ศ. 3)	57	20.73
มัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.ศ. 5/ ม. 6) หรือ ปวช. หรือเทียบเท่า	29	10.55
อนุปริญญา หรือประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)	2	0.73
ปริญญาตรีขึ้นไป	2	0.73
รวม	275	100

พบว่า ประชาคมหมู่บ้านส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาไม่เกินชั้นประถมศึกษาหรือเทียบเท่า (ป.6) จำนวน 185 คน (คิดเป็นร้อยละ 67.26) รองลงมา ได้แก่ ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า (ม. 3 หรือ ม.ศ. 3) จำนวน 57 คน (คิดเป็นร้อยละ 20.73) ถัดมาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.ศ. 5/ ม. 6) หรือ ปวช. หรือเทียบเท่า จำนวน 29 คน (คิดเป็นร้อยละ 10.55) และสุดท้ายระดับความถี่น้อยที่สุดจำนวนเท่ากัน 2 คน (คิดเป็นร้อยละ 0.73) ได้แก่ ชั้นอนุปริญญา หรือประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) และปริญญาตรีขึ้นไป ตามลำดับ

ด้านอาชีพ

อาชีพ	ความถี่ (คน)	ร้อยละ
เกษตรกรรวม	220	80.00
รับจ้างทั่วไป	31	11.27
ค้าขาย/ธุรกิจ	14	5.09
ข้าราชการ/ลูกจ้างส่วนราชการ/รัฐวิสาหกิจ	8	2.91
นักเรียน/นักศึกษา	2	0.73
รวม	275	100

พบว่า ประชาคมหมู่บ้านส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรรวม จำนวน 220 คน (คิดเป็นร้อยละ 80) รองลงมา ได้แก่ อาชีพรับจ้างทั่วไป จำนวน 31 คน (คิดเป็นร้อยละ 11.27) ถัดมาอาชีพค้าขาย/ธุรกิจ จำนวน 14 คน (คิดเป็นร้อยละ 5.09) ถัดมาอาชีพข้าราชการ/ลูกจ้างส่วนราชการ/

รัฐวิสาหกิจ จำนวน 8 คน (คิดเป็นร้อยละ 2.91) และสุดท้ายน้อยที่สุดคือ นักเรียน/นักศึกษา จำนวน 2 คน (คิดเป็นร้อยละ 0.73) ตามลำดับ

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

1. ลักษณะเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถาม แบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 3 ข้อ ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ โดยการตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลสามัคคี อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 30 ข้อ แบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ของลิเคิร์ต (Likert scale) แบ่งออกเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 103)

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open- End) เพื่อให้ผู้ตอบ แสดงข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลสามัคคี อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์

2. การสร้างเครื่องมือและการพัฒนาเครื่องมือ

ผู้ศึกษาได้สร้างเครื่องมือและพัฒนาเครื่องมือตามขั้นตอน ดังนี้

2.1 ศึกษาข้อมูลจากแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ต้องการศึกษา

2.2 กำหนดกรอบแนวคิดที่จะใช้ในการศึกษา อ้างอิง ซึ่งผู้ศึกษาใช้กรอบแนวคิดของ โคเสนและอัฟฮอฟ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล มาเพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลสามัคคี อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์ ใน 4 ขั้นตอน คือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

2.3 สร้างเครื่องมือที่เป็นแบบสอบถามให้ครอบคลุมกรอบแนวคิด นิยามศัพท์ เฉพาะ วัตถุประสงค์ และองค์ประกอบที่ทำให้ทราบถึงระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลสามัคคี อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์

2.4 นำเครื่องมือที่สร้างเสร็จแล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษา ผู้เชี่ยวชาญ และผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อทดสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา และตรวจสอบแก้ไขเสนอแนะปรับปรุงเพื่อความเหมาะสม ถูกต้องของแบบสอบถามก่อนจะนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

3. การตรวจสอบคุณภาพแบบสอบถาม

3.1 นำแบบสอบถามเสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจ 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Validity) และความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ (Wording) ให้ถูกต้องตามหลักวิชาและความสมบูรณ์ของแบบสอบถามก่อนนำไปสอบถามในการเก็บข้อมูลจริง

3.2 ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถามเพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับกรอบแนวคิด นิยามศัพท์เฉพาะ วัตถุประสงค์ โดยใช้สูตร (Index of congruence : IOC) ตามวิธีของ โรวินลลีและแฮมเบิลตัน (Rovinelli and Hambleton) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

+1	=	ถ้าแน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์
0	=	ถ้าไม่แน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์
-1	=	ถ้าแน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์

ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ได้แก่

3.2.1 นายสุรสิทธิ์ บรรพกลม วุฒิการศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์การปกครอง) ตำแหน่ง นายกองค์การบริหารส่วนตำบลสามัคคี อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา

3.2.2 จำเอกสมพงษ์ สฤตรัตน์ วุฒิการศึกษาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์) ตำแหน่ง ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลสามัคคี อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้เชี่ยวชาญด้านสถิติและระเบียบวิธีวิจัย

3.2.3 นางเกษร แสนศักดิ์ วุฒิการศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา) ตำแหน่ง ผู้อำนวยการ โรงเรียนสำโรงวิทยา อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษา

3.3 นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญเสนออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิอีกครั้งเพื่อขอความเห็นชอบ

3.4 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นและได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้ (Try out) กับประชาชนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเหล่าอ้อย อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 30 คน เพื่อวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability)

3.5 จัดพิมพ์ฉบับสมบูรณ์และนำไปใช้เก็บข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาได้กำหนดขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ขอนหนังสือจากคณบดีวิทยาลัยกฎหมายและการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ถึงนายกองค์การบริหารส่วนตำบล กำนัน และผู้ใหญ่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสามัคคี อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์ เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

2. ผู้ศึกษาแจกแบบสอบถาม และชี้แจงวัตถุประสงค์ของการทำการศึกษา ความเป็นอิสระในการให้ข้อมูลรายละเอียดของแบบสอบถาม ประโยชน์ที่จะได้รับจากการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามเกิดความเข้าใจตรงกัน และให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามอย่างถูกต้องครบถ้วน

3. ผู้ศึกษานัด วัน เวลา ที่จะเก็บรวบรวมข้อมูลคืนกับผู้ตอบแบบสอบถามในเขตตำบลสามัคคีทั้ง 15 หมู่บ้าน จำนวน 275 คน

4. เก็บข้อมูลในเดือนกุมภาพันธ์ – เดือนเมษายน 2554

5. ผู้ศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลคืนด้วยตนเอง ได้ครบตามจำนวน 275 ฉบับ

6. กรณีต้องการข้อมูลเพิ่มเติมผู้ศึกษาจะทำการสัมภาษณ์ (แบบไม่เป็นทางการ)

เป็นรายบุคคล

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาได้นำข้อมูลจากแบบสอบถามที่ได้เก็บรวบรวมทั้งหมด 275 ชุด นำมาจัดหมวดหมู่ และบันทึกคะแนนแต่ละข้อของแต่ละคนในแบบรหัส (Coding form) แล้วนำไปวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการนำเสนอข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลสามัคคี อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์ ใช้ค่าเฉลี่ย และ

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 103)

ระดับการมีส่วนร่วมมากที่สุด	กำหนดให้	5	คะแนน
ระดับการมีส่วนร่วมมาก	กำหนดให้	4	คะแนน
ระดับการมีส่วนร่วมปานกลาง	กำหนดให้	3	คะแนน
ระดับการมีส่วนร่วมน้อย	กำหนดให้	2	คะแนน
ระดับการมีส่วนร่วมน้อยที่สุด	กำหนดให้	1	คะแนน

นำแบบสอบถามที่ลงคะแนนเรียบร้อยแล้วไปประมวลผลข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป พร้อมทั้งกำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมาย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 103)

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00	หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วม มากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50	หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วม มาก
ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50	หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วม ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50	หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วม น้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50	หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วม น้อยที่สุด

ตอนที่ 2 วิเคราะห์การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี
จำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา และอาชีพของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล
สามัคคี อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์ ใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำ
แผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลสามัคคี อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์ ใช้
การรวบรวมเป็นหมวดหมู่ แล้วจัดกลุ่มแยกออกเป็นประเด็นต่าง ๆ นำเสนอข้อมูลเชิงพรรณนา

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรม
สำเร็จรูป และใช้สถิติ ดังนี้

1. การวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี
ขององค์การบริหารส่วนตำบลสามัคคี อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมและรายด้าน สถิติ
ที่ใช้ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. วิเคราะห์การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี จำแนก
ตามอายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3. การวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลสามัคคี อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์ ใช้การรวบรวมเป็นหมวดหมู่ แล้วจัดกลุ่มแยกออกเป็นประเด็นต่าง ๆ นำเสนอข้อมูลเชิงพรรณนา

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY